

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกอนาคตเป็น โลกของสังคมแห่งความรู้ที่เน้นคุณภาพของการบริการ ในปัจจุบันคุณภาพของผลผลิตจากระบบการศึกษาอยู่ในระดับที่ยังไม่เป็นที่พอใจ เพราะยังไม่อยู่ในฐานะที่จะสร้างคนที่มีคุณภาพได้ หากประเทศไทยประสงค์จะพัฒนาคนให้มีปัญญา คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เข้าใจกระบวนการเรียนรู้สัมพันธ์กับวิถีชีวิตจริง อันนำไปสู่การแก้ปัญหา ความยากจนและปัญหาอื่น ๆ อีกทั้งอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลก การพัฒนาคุณภาพของการศึกษาย่อมเป็นรากฐานสำคัญในการกำหนดนโยบายระดับชาติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนดี และมีความสุข
2. ครูทุกคนได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และความสามารถในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
4. สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้เป็นที่ยอมรับว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน และการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพดีและบรรลุเป้าหมายหรือทิศทางที่พึงประสงค์ได้นั้น ต้องอาศัย “ครู” เป็นกำลังสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา เพราะครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมาย อันส่งผลต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ว่า “หน้าที่ครูมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นหน้าที่ปลูกฝังความรู้ ความคิด และจิตใจเยาวชน ผู้เป็นครูจึงจัดได้ว่า เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากในการสร้างสรรค์บ้านคาลอนาคคของชาติบ้านเมือง” (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

จากการวิจัยพบว่า ครูในปัจจุบันขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้เพียงร้อยละ 47 ครูยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ การเรียนการสอนจึงยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรและภาระงานครูมีมาก นอกจากหน้าที่การสอนโดยตรงแล้วครูยังต้องทำงานให้กระทรวง กรม หรือหน่วยงานที่ขอความร่วมมือ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) จึงส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพเด็กไม่บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะเด็กระดับอนุบาลที่ต้องการการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดกว่าระดับอื่น ๆ

ครู ในความเข้าใจของคนทั่วไปหมายถึง ครูโดยอาชีพ ที่ยึดการสอนเป็นหลัก มีรายได้จากการสอน ทำงานเต็มเวลา หน้าที่หลักก็คือเป็นผู้สอน (รุ่ง แก้วแดง, 2542) แต่ในกระบวนการทำงานของครูนั้นไม่ได้มีแต่เรื่องการสอนเพียงอย่างเดียว อาชีพครูที่ทำงานเต็มเวลายังมีการปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องดำเนินงานในเรื่องอื่น ๆ อีกมากมาย อาทิ การประกันคุณภาพ ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ซึ่งจะเป็นงานที่ครูต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับงานสอนเช่นกัน

พระโอวาทสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่ว่า “ครูมีหน้าที่หลักทางด้านการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยให้มีความสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยที่งานของครูเป็นงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคนและสังคม ครูจึงเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี และมีความสูงส่งทางวิชาชีพ ในปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับสภาวะความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยีของโลก การปฏิบัติงานของครูจึงไม่อาจหยุดนิ่งอยู่กับที่ได้ ครูต้องหมั่นพัฒนาความรู้ ความคิด และสังสมประสบการณ์ เพื่อนำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใต้บริบทของไทย และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ นับว่าผลงานที่ดีของครูจะส่งผลสะท้อนต่อความเจริญก้าวหน้า ความมีเสถียรภาพมั่นคง และความผาสุกของสถาบันครอบครัว สถาบันสังคม และประเทศชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

นอกจากการปฏิบัติงานตามภารกิจของครูทั่วไปที่กล่าวมาแล้ว ในหนึ่งวันครูอนุบาล มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็กอนุบาลอย่างรอบด้าน ดังจะเห็นได้จากตารางกิจกรรมประจำวัน (Decker, 1997) ดังนี้

8.15-8.30	รับเด็ก ทักทาย สนทนากับเด็กเป็นรายบุคคล พาเด็กเข้าห้องน้ำ
8.30-8.45	ทักทายเด็กทั้งกลุ่ม ทำกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และวางแผนการจัดกิจกรรมประจำวัน
8.45-9.45	เล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์กิจกรรม (เรียนรู้เหตุการณ์ เรื่องราวตามโปรแกรมในกลุ่มเล็ก ๆ) ศึกษาเอกสารที่ หรือจัดงานรื่นเริง
9.45-10.15	กิจกรรมกลางแจ้ง
10.15-10.45	กิจกรรมดนตรีและเคลื่อนไหว
10.45-11.00	เข้าห้องน้ำ เตรียมรับประทานอาหารกลางวัน
11.00-11.45	รับประทานอาหารกลางวัน
11.45-12.45	พักผ่อน

- 12.45-13.30 กิจกรรมกลางแจ้ง หรือกิจกรรมในห้องเรียน
 13.30-14.15 เล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในศูนย์กิจกรรม รวมถึงการเก็บของเข้าที่
 14.15-14.45 เข้าห้องน้ำ รับประทานอาหารว่าง
 14.45-15.00 ประเมินประจำวัน ทำความสะอาดห้อง และกลับบ้าน

นอกเหนือจากงานตามตารางที่ครูอนุบาลต้องรับผิดชอบแล้ว ยังมีงานด้านอื่น ๆ อีกมากที่ครูอนุบาลจะต้องปฏิบัติ ดังที่ มยุรีย์ เจียวฉออัน (2541) ได้ระบุถึง บทบาทของครูอนุบาลไว้ 2 ประการ คือ

1. บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร คือ การจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก และการประเมินพัฒนาการเด็ก
2. บทบาททั่ว ๆ ไปที่ครูจะต้องปฏิบัติ คือ การดูแลอบรมเลี้ยงดูเด็ก การจัดการธุรการในชั้นเรียน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เป็นต้น

เมื่อกล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูอนุบาลแล้ว Hayes (2000) ได้กล่าวถึง บทบาทของครูอนุบาลที่ดีว่า ต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องส่งเสริมบุคลิกภาพของเด็กตามเอกลักษณ์ของแต่ละคน ซึ่งแบ่งได้ 3 แนวทาง ได้แก่

1. การพูดคุยในเรื่องที่เด็กแต่ละคนสนใจ/การพูดคุยกับเด็กแต่ละคนในเรื่องที่เขาสนใจ
2. การพูดเชิงบวก และการพูดความจริงกับเด็ก
3. การสร้างเสริมความไว้วางใจและความเชื่อมั่นให้กับเด็ก

นอกจากนี้แล้ว Petersen (1996) ยังได้ระบุถึงสิ่งที่ครูต้องคำนึงถึงในการจัดตารางกิจกรรมประจำวันให้กับเด็กคือ การจัดแบ่งเวลาของครูที่จะจัดให้กับเด็กทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็ก การดูแลด้านเอกสารที่จัดทำเป็นรายบุคคลและมีข้อสรุปอย่างละเอียด แล้วยังรวมไปถึงช่วงเวลาสำหรับเด็ก ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เริ่มความเป็นผู้นำ หรือให้เด็กได้มีโอกาเลือก ทั้งนี้มุ่งที่การสร้าง ความสมดุลระหว่างการพึ่งพาตนเองและผู้อื่น

การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของครูมีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันไป ครูกลุ่มหนึ่งที่ได้ปฏิบัติหน้าที่จนเป็นที่ยอมรับ มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นผู้ที่มีความศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีความตั้งใจที่จะปรับปรุงวิธีการสอนของตนอย่างต่อเนื่องจนสามารถค้นพบรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนชัดเจน สามารถเป็นแบบอย่าง และขยายผลให้แก่เพื่อนครูได้ เรียกว่าครูต้นแบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดชัดเจนถึงบทบาทของครูต้นแบบว่า ครูต้นแบบ 1 คน ยังมีภารกิจในการเผยแพร่วิธีสอนของตนแก่ครูเครือข่ายอีก 10 คนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 55 วรรค 2 ที่ให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนงานริเริ่มสร้างสรรค์

ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กระทรวงกำหนด จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่าภาระหน้าที่ที่ครูต้นแบบต้องปฏิบัตินั้น ย่อมเข้มข้นกว่าครูธรรมดาทั่วไป

จากการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้คัดเลือกครูต้นแบบระดับอนุบาล ซึ่งกระจายตัวอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ โดยมอบภาระหน้าที่ในการขยายผลให้แก่เพื่อนครู อนุบาลที่มีความสนใจและสมัครใจที่จะพัฒนาการเรียนการสอน นั้นย่อมส่งผลให้ครูอนุบาลได้ ตื่นตัวยิ่งขึ้นและสามารถพัฒนาตนเองและวิชาชีพของตนไปได้อีกระดับหนึ่ง แต่ก็ยังคงเป็นการ เผยแพร่ที่ไม่ทั่วถึงอยู่นั่นเอง ด้วยเหตุนี้จึงควรที่จะมีการติดตามการปฏิบัติงานของครูต้นแบบระดับ อนุบาล ว่าทั้งครูต้นแบบและครูเครือข่ายมีการพัฒนาใน 3 ด้าน อันได้แก่ การจัดการเรียนการ สอน การครองตนของครู และการประสานงานกับชุมชนหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ เหล่านั้นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อครูอนุบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และใช้เป็นแนวทางใน การพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อติดตามการปฏิบัติงานของครูต้นแบบระดับอนุบาลของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ ในด้านการจัดการเรียนการสอน การครองตนของครู และการประสานงานกับ ชุมชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการติดตามการปฏิบัติงานของครูต้นแบบของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ใน 3 ด้าน ดังนี้

1.1 การจัดการเรียนการสอน

1.1.1 การจัดกิจกรรม

1.1.2 การพัฒนาผู้เรียน

1.2 การครองตนของครู

1.2.1 การพัฒนาตนเอง

1.2.2 การพัฒนาโรงเรียน

1.2.3 การพัฒนาครูเครือข่าย

1.3 การประสานงานกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนที่ครูต้นแบบปฏิบัติงานอยู่ ครูต้นแบบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และครูเครือข่ายที่ครูต้นแบบได้ทำการ ขยายผลความรู้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูใหญ่ หรือหัวหน้าสายที่มีความสามารถ และรับผิดชอบในการติดตามดูแลและให้ความช่วยเหลือเชิงวิชาการแก่ครูต้นแบบ ปี 2541-2544 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ครูต้นแบบ หมายถึง ผู้สอนระดับอนุบาลที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปี 2541-2544 (ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา) เนื่องจากมีผลงานดีเด่นด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามแนวการจัดการศึกษาในหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีรูปแบบและขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่ชัดเจน สามารถเป็นแบบอย่างทางด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อขยายผลให้แก่เพื่อนครูได้ รวมถึงเป็นผู้มีความประพฤติดี มีจิตวิญญาณความเป็นครู และมีบุคลิกภาพที่ดี

ครูเครือข่าย หมายถึง ผู้สอนระดับอนุบาล ที่มีความสนใจและสมัครใจในการเข้าร่วมโครงการกับครูต้นแบบ โดยครูต้นแบบได้ขยายผลความรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเดียวกับครูต้นแบบ หรือต่างโรงเรียนกับครูต้นแบบก็ได้

การติดตามการปฏิบัติงานของครูต้นแบบ หมายถึง การศึกษาการทำงานของผู้สอนระดับอนุบาล ที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน การครองตนของครู และการประสานงานกับชุมชน โดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกตการสอน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการวางแผนการจัดกิจกรรม โดยให้เด็กมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ การจัดทำสื่อและอุปกรณ์ และการประเมินผลตามสภาพจริง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมต่าง ๆ นอกเวลาเรียนที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานสอนประจำของครูต้นแบบ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเป็นการพัฒนาและเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนของผู้เรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การครองตนของครู หมายถึง พฤติกรรมของครูใน 3 ด้าน ได้แก่ (1) การพัฒนาตนเอง โดยการเป็นแบบอย่างที่ดี ปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ การสอนเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมด้านวิชาชีพ การส่งเสริมด้านบุคลิกภาพ (2) การพัฒนาโรงเรียน โดยการส่งเสริม

การปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการกิจของโรงเรียน ทั้งทางด้านการจัดการงานธุรการ การจัดประชุม/อบรม และการดูแลอาคาร/สถานที่ เพื่อพัฒนาให้โรงเรียนดำเนินงานด้านต่าง ๆ ได้บรรลุตามเป้าหมาย (3) การพัฒนาครูเครือข่าย โดยการส่งเสริมในลักษณะของการเผยแพร่ความรู้ และให้คำแนะนำ ในด้านการจัดการเรียนการสอนแก่เพื่อนครูเพื่อทำให้การปฏิบัติงาน ในรูปแบบของการปฐมนิเทศ การสร้างกัลยาณมิตรนิเทศ การสร้างสรรค์ปฏิบัติจริง การประชุมร่วมใจร่วมงาน และการประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การประสานงานกับชุมชน หมายถึง การทำงานร่วมกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน เพื่อมุ่งให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน การร่วมกิจกรรมของชุมชน การให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการติดตามการปฏิบัติงานของครูต้นแบบระดับอนุบาล การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการพัฒนาครูในระดับอนุบาล จากเอกสาร ตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของครูต้นแบบระดับอนุบาล

2. การกำหนดประชากร และตัวอย่างประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่ครูต้นแบบปฏิบัติอยู่

2.1.2 ครูต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

2.1.3 ครูเครือข่ายที่ครูต้นแบบได้ทำการขยายผลความรู้ในช่วงดำเนินโครงการ โดยครูต้นแบบ 1 คน ขยายผลความรู้กับครูเครือข่าย 10 คน

2.2 ตัวอย่างประชากร ได้แก่

2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียนที่ครูต้นแบบปฏิบัติอยู่ จำนวน 43 คน

2.2.2 ครูต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ระหว่างปี 2541-2544 จำนวน 43 คน

2.2.3 ครูเครือข่ายที่ครูต้นแบบได้ทำการขยายผลความรู้ จำนวน 430 คน

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ชุด

3.1 แบบสอบถาม

3.2 แบบสัมภาษณ์

3.3 แบบบันทึกการสังเกต

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำความคุ้นเคยโดยการโทรศัพท์ติดต่อโดยตรงกับผู้บริหารโรงเรียนและครูต้นแบบระดับอนุบาล

4.2 ผู้วิจัยนำเครื่องมือออกไปเก็บรวบรวมข้อมูล

5. วิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

5.1 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

5.2 ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา นำมาสรุปรวบรวม เรียบเรียง แล้วนำเสนอข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบของการบรรยายตามประเด็นต่าง ๆ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ข้อค้นพบที่ได้สามารถนำมาเป็นแนวทางสำหรับครูอนุบาล ผู้บริหารโรงเรียน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูอนุบาล ให้เหมาะสมและรัดกุม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครูให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น